

TÁMOP 1.1.2

A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása
(Decentralizált programok a konvergencia régiókban)
című program Borsod-Abaúj-Zemplén megyei megvalósítása
2011 - 2015

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN
MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Foglalkoztatási Főosztály

3530 Miskolc, Mindszent tér 3. Telefon: (36-46) 513-200 Fax: (36-46) 513-214
E-mail: borsodkh-mk@lab.hu, borsod.abauj.zemplen@munka.hu

Szerkesztette:

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
Foglalkoztatási Főosztálya

Felelős kiadó:

Lórántné Orosz Edit
főosztályvezető

2015

Nyomdai munkák:
Katerlon Kft.

Tisztelt Olvasó!

Az Ön által kézbe vett összefoglaló kiadvánnyal szeretnénk bemutatni a befejezés előtt álló Társadalmi Megújulás Operatív Program 1.1.2 (TÁMOP 1.1.2) A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban) elnevezésű komplex munkaerő-piaci programot. Képet kívánunk adni az egyes célkitűzések megvalósításáról, a végrehajtás folyamatáról és az eddig elért eredményekről.

Szervezetünk több évtized óta azon munkálkodik, hogy növekedjen a foglalkoztatás és ezzel párhuzamosan csökkenjen a munkanélküliség. Az uniós csatlakozást követően az Európai Szociális Alap és a Strukturális Alapok a hazai társfinanszírozással karöltve új lehetőségeket teremtettek számunkra. Olyan komplex programok indulhattak el, amelyekben valamennyi munkaerő-piaci szereplő (álláskereső, munkáltató, képző, szolgáltatást nyújtó szervezet, kisebbség érdekeit védő szervezet) együttműködésével elérhető az egyén nyílt munkaerő-piacra történő be-, illetve visszasegítése.

A következő oldalakon bemutatásra kerülő TÁMOP 1.1.2 program végrehajtása során kiemelten kezeltük a projekttel szemben támasztott szakmapolitikai célok és a megyei, térségi célkitűzések érvényre juttatását. A tervezés során az országos irányelveken túl áttekintettük Borsod-Abaúj-Zemplén megye munkaerő-piaci helyzetét, a halmozottan hátrányos helyzetű állástanak elhelyezkedését akadályozó sarkalatos tényezőket, és ezek alapján állítottuk össze projektünket.

A megalapozott tervezésnek, illetve a gondos és körültekintő végrehajtásnak köszönhetően több mint 21 ezer álláskeresőnek tudtunk lehetőséget biztosítani az egyéni igényekhez igazodó szolgáltatások, képzés és/vagy támogatott foglalkoztatás segítségével a munkaerő-piaci helyzetének javításához, hosszabb távon pedig a reintegrációjához.

Munkánk eredményeként a tervezés során kitűzött céljaink nagy része már a projekt végrehajtása során teljesült, és az eddigi eredmények alapján vélhetőleg valamennyi vállalkásunk meg fog valósulni.

Mindezek alapján annak tudatában zárhatjuk le a TÁMOP 1.1.2 programot, hogy a rendelkezésünkre álló lehetőséget kihasználva mindent megtettünk azért, hogy javuljon a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci helyzete, minél többen találjanak munkát, szerezzenek a munkáltatók által keresett szakképesítést.

Demeter Ervin
kormány megbízott

1. A program háttere

Új Széchenyi Terv

Az **Európa 2020 Stratégia** az Európai Unió 2020-ig szóló gazdaságpolitikai stratégiája, amelynek fókuszában a válságból való kilábaláson túl, az európai gazdaság tartós növekedési pályára állítása áll. Az Európa 2020 Stratégiában megjelölt öt, legfőbb célkitűzés egyike, és a magyar kormány programjának legfontosabb vállalása, amelyet az Új Széchenyi Terv egyik kitörési pontként is rögzített: a foglalkoztatottak számának növelése.

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése, a pénzügyi stabilitás fenntartása, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtése, valamint Magyarország versenyképességének javítása áll. Ez a gazdasági stratégia kijelölte azokat a kitörési pontokat és a hozzájuk kapcsolódó programokat, amelyek biztosítják hazánk hosszú távú fejlődését.

Az új Széchenyi Terv 7 programja

1. Egészségipari Program
2. Zöldgazdaság-fejlesztési Program
3. Otthonteremtési Program
4. Vállalkozásfejlesztési Program
5. Tudomány – Innováció Program
6. Foglalkoztatási Program
7. Közlekedésfejlesztési Program

A **Foglalkoztatási Program** elsődleges célja, hogy a potenciális munkavállalók felkészítésével, az elhelyezkedést segítő és ösztönző támogatásokkal elősegítse, hogy az Új Széchenyi Terv más programjai keretében minél több új, adózó és fenntartható munkahely jöjjön létre. A program elsősorban a humán erőforrás-fejlesztés eszközeire épít, de emellett kiemelkedő szerepe van a foglalkoztatást ösztönző bér- és járuléktámogatásoknak is.

A foglalkoztatáspolitikai eszközei elsősorban a foglalkoztatottság javítását, a munkaerő-kereslet és -kínálat minél kedvezőbb összhangját, az állástalanok és más aktív korú munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítését célozzák. A

munkaerő-kínálat bővítésének elsődleges eszközét az aktív munkaerő-piaci politikák jelentik. Az aktív munkaerő-piaci politikák azokat a szolgáltatásokat és támogatásokat foglalják magukba, amelyeket az állam elsősorban a munkanélküli személyek számára nyújt álláskeresésük, újbóli elhelyezkedésük és foglalkoztathatóságuk javítása és a pénzbeli ellátások igénybevételi idejének csökkentése érdekében.

Az aktív munkaerő-piaci politikák kettős célja

- A nyilvántartott álláskeresők minél nagyobb hányadát kell lefedni, illetve elérni az elhelyezkedést ösztönző munkaerő-piaci szolgáltatásokkal és támogatásokkal annak érdekében, hogy foglalkoztatható munkaerő-forrást jelentsenek a vállalkozások számára.
- A közfoglalkoztatás helyett a versenyszféra felé kell terelni azt, aki akar és képes dolgozni.

A **komplex munkaerő-piaci programok** ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják. Ezen programok lényege a különféle támogatások és szolgáltatások személyre szabott módon történő ötvözése a hátrányos helyzetű munkanélküliek munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében.

2. Társadalmi Megújulás Operatív Program 1.1.2 (TÁMOP 1.1.2)

A foglalkoztatási szervezet által végrehajtott komplex munkaerő-piaci programok egyike a **TÁMOP 1.1.2 A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)** elnevezésű kiemelt projekt.

A projekt a hátrányos helyzetű célcsoportokra irányuló, célzott komplex munkaerő-piaci program révén segítette elő a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedést, hozzájárulva ezzel a foglalkoztatás növelésére és a munkanélküliek számának csökkentésére irányuló kormányzati célkitűzések megvalósításához.

A projektgazda a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot kezelő **Nemzetgazdasági Minisztérium, amely a Konvergencia régiók megyei kormányhivatalainak konzorciumában 2011. május 1. és 2015. október 31. közötti időszakban való-sítja/valósította meg a TÁMOP 1.1.2 programot.**

2.1. A program célja

A TÁMOP 1.1.2 program elősegíti, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál nyilvántartott hátrányos helyzetű álláskeresők belépjenek és tartósan elhelyezkedjenek a nyílt munkaerő-piacon, és lehetővé teszi az inaktív emberek egyre szélesebb körének bevonását.

Átfogó cél

A foglalkoztatási szint növelése, a foglalkoztathatóság javítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a diszkrimináció csökkentése.

Közvetlen cél

A hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piacra való belépésének segítése komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal.

2.2. Célcsoportok

Az elhúzódozó állástalanság és a kirekesztődés fokozottabban érinti

- az alacsony iskolai végzettségű,
- a 25 év alatti és pályakezdő fiatal,
- az 50 évnél idősebb,
- a gyermeknevelésből és hozzátartozó ápolásából visszatérő,
- a foglalkoztatási támogatásban részesülő,
- a tartósan munkanélküli, vagy a tartós munkanélküli-séggel veszélyeztetett álláskeresőket.

Ezért a projekt az ezekben a célcsoportokba tartozókat kívánta kiemelten támogatni és segíteni a nyílt munkaerő-piacra történő bekerülésüket.

Az Európai Bizottság által meghirdetett "Több lehetőséget a fiataloknak" című kezdeményezés alapján a tagállamoknak

nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a fiatalok foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében. Ennek figyelembevételével a TÁMOP 1.1.2 program kiemelten kezelte a fiatalok beilleszkedésének elősegítését.

2.3. Szakmai tartalom és tevékenységek

A program elsősorban azokra a problémákra és problémacsoportokra koncentrált, amelyek a hagyományos eszközökkel és módszerekkel nehezebben kezelhetők, az eredményességhez több, személyre szabott szolgáltatásra és támogatásra volt szükség és több forrást kellett biztosítani a kívánt eredmény elérése érdekében.

Az eszközök és eszközkombinációk kiválasztása során elsődleges szempont volt, hogy a támogatott emberek készek és képesek legyenek önállóan munkát keresni és tartósan elhelyezkedni a nyílt munkaerő-piacon.

Fő tevékenységek

- Munkaerő-piaci képzés támogatása,
- Elhelyezkedést segítő támogatások (bér-, bérköltség támogatás),
- Mobilitási támogatás (lakhatási, utazási költség támogatás),
- Vállalkozóvá válási támogatás,
- Munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítása,
- Foglalkozás-egészségügyi és képzési alkalmassági vizsgálat támogatása,
- A célcsoportok közvetlen támogatásához kapcsolódó megvalósítói tevékenységek

2.4. Monitoring mutatók

A program megvalósulásának számszerűsíthető eredményeit a tervezési felhívásban meghatározott indikátor mutatókkal kell mérni.

Mutató neve	Típus
Programba bevont személyek száma	kimenet
A bevontak közül roma származásúak száma	kimenet
Képzésben résztvevők száma	kimenet
Programot sikeresen befejezők száma	eredmény
A program befejezése után 180. napon foglalkoztatottak száma	hatás

2.5. Elvárások és forrásfelosztás

A TÁMOP stratégiához illeszkedően a projekttel szembeni alapvető elvárás, hogy egyaránt illeszkedjen az országos foglalkoztatáspolitikai célokhoz és stratégiákhoz, valamint a térségi munkaerő-piaci helyzethez. E kettős elvárást a program végrehajtási rendszere biztosította. Azaz az országos koordináció és szakmai irányítás mellett 18 megyei részprojekt megvalósítására került sor.

A projekt végrehajtására országosan rendelkezésre álló, az Európai Szociális Alap és a hazai társfinanszírozás által biztosított 111.390 millió forintos forrást a projekt szempontjából legfontosabb munkaerő-piaci mutatók (pl. a 15-64 éves nem foglalkoztatottak, a regisztrált álláskereső, az alacsony iskolai végzettségű álláskereső száma) alapján osztották szét a megyék között. Ezáltal azokba a térségekbe jutott a legtöbb forrás, ahol a legnagyobb szükség van az ilyen típusú projektek segítségére (pl. leghátrányosabb helyzetű kistérségek).

3. A TÁMOP 1.1.2 program Borsod-Abaúj-Zemplén megyei végrehajtása

3.1. Foglalkoztatási helyzetkép a program indításakor

2011 elején Borsod-Abaúj-Zemplén megye foglalkoztatási helyzetét összességében a csökkenő népesség, a kedvezőtlen demográfiai folyamatok, a gazdaság teljesítőképességének országos összehasonlításban mért lemaradása, valamint a tartósan magas munkanélküliség jellemezte.

A megye munkaerő-piaci nehézségeit jól jelzi, hogy 2011-ben a 15-64 éves népesség 47,6%-a volt csupán foglalkoztatott

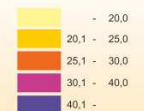
dominánsan ipari jellegű térségein kívül egyre inkább csak a másodlagos munkaerő-piacon jöttek létre új foglalkoztatási lehetőségek, a vállalati szféra alig járult hozzá a munkahelyek számának növeléséhez.

2011 májusában a nyilvántartott álláskeresők száma alapján mért munkanélküliségi arány a megye legfejlettebb ipari-mező-gazdasági térségeiben és a legsokoldalúbb foglalkoztatási struktúrával rendelkező megyeszékhely vonzáskörzetében az átlagosnál (22,5%) jóval alacsonyabb, 13-16% közötti volt, míg a megye leghátrányosabb helyzetű térségeiben (pl. Encs, Gönc, Edelény, Szikszó térségeiben) ennek többszöröse, 35-55% közötti volt.

A munkanélküliség becsült nagysága

munkaügyi körzetenként
Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, 2011. május

JELMAGYARÁZAT:
A regisztrált álláskereső aránya
a gazdaságilag aktív népesség
becsült számához viszonyítva, %:

(országosan 55,4%), a munkanélküliek aránya pedig 17,5%-ot tett ki (országosan 11%), mindkét mutató egyike volt a legkedvezőtlenebb megyei mutatóknak.

A megye 15 kistérsége közül 13 hátrányos helyzetű térségnek minősült, ahol a megye lakosságának mintegy fele élt.

A megye egyes kistérségei között hosszú ideje meglévő munkaerő-piaci különbségeket a 2008 évben kialakuló világgazdasági válság tovább növelte. A megye nagyobb,

2011-ben Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 15 munkaügyi kirendeltség működött, melyek májusban összesen 67,4 ezer álláskeresőt tartottak nyilván, az országos létszám 12%-át. Az álláskereső összetételét jellemezte, hogy többségük férfi (53%), 16%-a 25 évnél fiatalabb, 19%-a 50 évnél idősebb volt. A nyilvántartottak közel fele (47%) csak általános iskolai, vagy annál alacsonyabb végzettséggel rendelkezett. Az álláskereső közel harmada 6 hónapnál hosszabb ideje nyilvántartott. Az

önkormányzatok által megállapított ún. foglalkoztatást helyettesítő támogatás igénybevételére – az országos 32%-kal szemben – jóval többen kényszerültek (45%).

A megye kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetéből adódóan az említettek mellett más rétegek - gondolva elsősorban a pályakezdő fiatalokra és a gyermekgondozási ellátás igénybevételét vagy beteg hozzátartozó ápolását követően újra munkát kereső nőkre - esetében is fennállt a tartós munkanélküliség kialakulásának veszélye.

Mindezekre tekintettel a TÁMOP 1.1.2 program tervezése során olyan komplex fejlesztő-támogató programtervet állítottunk össze, amely az említett, az álláskeresők leghátrányosabb munkaerő-piaci helyzetű rétegeiként számon tartott emberek számára kínált segítséget képzettségi szintjük emeléséhez, alkalmazkodó képességük megerősítéséhez, javításához, s támogatta a munkaerő-piacra való bejutásukat, mérsékelte a munkanélküliség elhárítását és annak hátrányos következményeit.

3.2. A megyei program pénzügyi háttere

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal által vállalt célok megvalósításához 15 297 millió Ft állt rendelkezésre, mely az országosan biztosított 111 390 millió Ft-os forrás közel 14 %-át tette ki. Ez a támogatási összeg fedezetet biztosított a célcsoportoknak nyújtott támogatások finanszírozásán túl a program megvalósításához szükséges működési típusú költségekre is.

3.3. A program megvalósítása

A TÁMOP 1.1.2 program végrehajtásában a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya és a 16 járási hivatal foglalkoztatási osztályai vettek részt. A 7 fős menedzsment koordinációja és szakmai irányítása mellett 75 megvalósító - járásonként legalább 2 fő – végezte az álláskeresők és inaktívok tájékoztatását, kiválasztását, valamint ellátta az azok támogatásával kapcsolatos hatósági és pénzügyi gazdálkodási feladatokat.

A projekt sikeressége szempontjából meghatározó volt az állásfeltárás és a munkáltatókkal történő kapcsolattartás erősítése. Ezért a megvalósítók közül két munkatárs állásügynöki feladatokat is végzett.

Az országosan végrehajtott projekt kiemelten kezelte a fiatalok munkaerő-piaci integrációját. Ennek teljesülését megyénkben is két ifjúsági tanácsadó segítette.

A tervezés során felmértük a megyében nyilvántartott állás-keresők munkaerő-piaci összetételét, felmértük az elhelyezkedést akadályozó hátrányokat, melyeket figyelembe vettünk a megye specifikus célcsoport bemeneti feltételeinek (pl. elavult szakképesítés, csoportos létszámleépítés, családon belüli többszörös munkanélküliség) meghatározásánál is. Számba vettük az egyes hátrányos helyzetű célcsoportok támogatáshoz kapcsolódó igényeit. Például a megye álláskeresőinek 47%-a 8 osztállyal vagy még azzal sem rendelkezett, így a projekt megvalósítása során a résztvevők legalább felének kívántunk új szakma megszerzéséhez szükséges képzést biztosítani.

Tartósan munkanélküliek és tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek (megye specifikus célcsoport)

- legalább 3 hónapja nyilvántartott álláskeresők
- elavult szakképesítéssel rendelkezők,
- családon belüli többszörös munkanélküliséggel érintettek
- gyermekét egyedül nevelők
- csoportos létszámleépítésben érintettek

A tervezés során vállalásokat tettünk az esélyegyenlőség biztosítása érdekében (nők 45%-os, roma származásúak 20%-os bevonási arány). A nehezen elérhető állástalanok – mint a GYED-ről, GYES-ről visszatérők, megváltozott munkaképességűek – igényeikhez igazodó támogatási rendszerek kidolgozása érdekében már a tervezés során igénybe vettük a velük szoros kapcsolatban álló szervezetek javaslatait is. A munkaerő-piacra visszatérni kívánó anyák megszólítása érdekében, valamint a megváltozott munkaképességű emberek bevonása céljából együttműködtünk a velük foglalkozó egyesülettel és alapítvánnyal. A roma nemzetiségűek felkutatása, megszólítása és programba vonása érdekében felvettük a kapcsolatot a megyében működő roma szervezetekkel. Ezek mellett két roma mentor-asszisztens segítő munkáját is igénybe vettük.

3.3.1. Egyéni program kialakítása

A program által kiemelten kezelendő célcsoporti hátránnyal rendelkező állástalanok felkutatását, tájékoztatását követően a járási hivatal foglalkoztatási osztályain végzett személyes elbeszélgetések alapján meghatároztuk a motiváltságot, elhelyezkedést akadályozó tényezőket. Az előkészítő munkában a járási megvalósítókön kívül szükség szerint részt vett a munkavállalási tanácsadó, a képzési szakember, a pszichológus, a mentor.

A személyes feltáró munka eredményeként minden programba lépő álláskeresőnek elkészült az egyénre szabott komplex, legalább egy szolgáltatásból és egy támogatásból álló egyéni programterve. Az eszközök és eszközkombinációk kiválasztásakor elsődleges szempont volt, hogy a támogatott emberek a programból való kilépést követően készek és képesek legyenek önállóan munkát keresni és tartósan munkát végezni a nyílt munkaerő-piacon.

3.3.2. Mentori és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások

A kiválasztástól egészen az egyéni program befejezéséig, sőt a munkaviszony megtartása érdekében még az azt követő 180 napos hatásvizsgálat során is kiemelt szerep jutott az egyes szolgáltatásoknak. A nyújtott szolgáltatások elősegítették, hogy a

munkaerő-piaci aktivitásukat, önbizalmukat elvesztett álláskeresők motiváltak legyen, bízzanak képességeikben, képesek legyenek egy új szakma megszerzésére, és akarjanak tenni életük és családjuk sorsának javítása érdekében.

A program résztvevői számára személyes segítő háttérrel, mentort is biztosítottunk. A mentor közreműködött a szakmai és személyes fejlesztések irányításában, javaslatot tett az új életút kialakítására, segítséget nyújtott a képzés eredményes befejezéséhez, az önálló elhelyezkedéshez és a munka megtartásához szükséges készségek kialakításához.

Közbeszerzési eljárás keretében négy szervezettel kötöttünk vállalkozási szerződést, akik a mentorálás mellett különböző humán szolgáltatásokat is nyújtottak.

3.3.3. Képzés, átképzés

A TÁMOP 1.1.2 programba bevont alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen vagy nem piacképes szakmával rendelkezők elhelyezkedési esélyeit a munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő képzések biztosításával növeltük.

A programban többek között szakképzettség megszerzésére irányuló képzés, szakképzés megkezdéséhez szükséges alapismeretek oktatása, adott feladatok ellátására felkészítő betanító képzés, nyelvi és informatikai képzés támogatására volt lehetőség.

A képzési irányok meghatározásánál legfontosabb információként a területi munkaerő-piacot ismerő járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak javaslatai, a munkaadók munkaerő igény bejelentései, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság hiányszakmákról hozott döntése, valamint a területfejlesztéssel foglalkozó szervezetek térségre vonatkozó beruházási információi szolgáltak. A felsorolt információforrásokon felül figyelembe vettük a negyedéves munkaerő felmérések értékelhető tapasztalatait is.

A képzést követő eredményes elhelyezkedés érdekében kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a konkrét munkáltatói igényekre épülő képzések esetén a kiválasztásban részt vegyenek a leendő munkáltató szakemberei. Továbbá, hogy a gyakorlati oktatás helyszíne lehetőség szerint azoknál a munkaadóknál legyen, melyek a képzést követően potenciális foglalkoztatók lehetnek.

3.3.4. Támogatott foglalkoztatás

A programból biztosított, a foglalkoztatás ösztönzését szolgáló támogatások – a vállalkozások munkaerő-költségének csökkentésével – hozzájárultak a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációjához, illetve ösztönözték a munkáltatókat az egyéb munkaerő-piaci hátránnyal rendelkezők (pl. idősök, roma származásúak) foglalkoztatására.

A programban újonnan szakmát szerzett, illetve a már szakmával rendelkező résztvevők munkaerő-piaci integrációját többféle támogatás is segítette. A **bér- és bérköltség támogatások** struktúrája igazodott az egyes célcsoportok egyéni igényeihez. Például a fiatalok és az idősök célcsoportjánál speciális bérköltség támogatások kerültek meghatározásra és alkalmazásra, melyek kedvező feltételekkel segítették elő a munkáltatói elöljárókat oldását.

A tartós elhelyezkedés, illetve a munkáltatói igények minél gyorsabb és jobb minőségben történő kielégítése érdekében a munkaadókkal való kapcsolattartást az alábbiak szerint valósítottuk meg:

- A járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak munkatársai telefonos és/vagy személyes megkeresés útján tájékoztatták a potenciális munkáltatókat a program által nyújtott lehetőségekről.
- A média különböző eszközei révén tájékoztatást nyújtottunk a projekt támogatási rendszeréről, a frissen szakmát szerettekről.

- Az elektronikus tájékoztatás eszközeit (internetes portál, elektronikus hírlevél) felhasználva informáltuk a munkáltatókat a bér- és bérköltség támogatásokról.
- A járási hivatalok foglalkoztatási osztályain szervezett munkáltatói fórumokon lehetőséget biztosítottunk az egyes szakmacsoportokhoz tartozó foglalkoztatók és a programban szakmát szerzett ügyfelek kapcsolatfelvételére.
- Törekedtünk arra, hogy a képzések gyakorlati részének lebonyolítása lehetőség szerint a helyi potenciális munkáltatóknál történjen.

Az életképes üzleti tervvel rendelkező álláskereső részére a vállalkozás indításának kezdeti nehézségeinek leküzdéséhez 6 hónapos **önfoglalkoztatási támogatást** biztosítottunk.

A megyénkre jellemző alacsony foglalkoztatási szint miatt a munkát keresők elhelyezkedése nehezen megoldható, ezért sokan a lakóhelyüktől és családjuktól messze próbálnak megélni. A nehéz helyzetbe került családok anyagi biztonságának helyreállítása érdekében a **lakhatási** költségekhez való hozzájárulással **támogattuk** a távoli foglalkoztatások létrejöttét (100 km, vagy napi 5 órát meghaladó utazási idő esetén).

3.4. Elért eredmények (2011.05.01-2015.09.30.)

3.4.1. Bevonások

ATÁMOP 1.1.2 projekt megvalósításának 2011. május 1. és 2015. október 31. közötti időszakában 21 218 álláskereső és inaktív személy bevonására tettünk vállalatot, amelyet már 2015. június elején sikerrel teljesítettünk. Az ekkor rendelkezésre álló pénzügyi forrás lehetővé tette további álláskereső támogatását is, melynek köszönhetően 2015. szeptember végéig összesen 21 905 megállapodást kötöttünk a program célcsoportjaiba tartozókkal. Ennek eredményeként a programba vonás kimeneti indikátora 103%-on realizálódott.

A programrésztvevők több mint fele a 25-49 év közötti korcsoportba tartozott. A 25 év alatti fiatalok az összes bevont létszám közel harmadát tették ki, míg az 50 évnél idősebbek annak mintegy hatodát. Mindezeket összevetve a célcsoporti arányokkal, megállapítható, hogy a fiatalok és az 50 éven felüliek részaránya magasabb a bevontak körében. Ennek oka, hogy a projektbe bekerülő hátrányos helyzetűek jelentős része több elhelyezkedést neheztől akadálytal is küzdött. Az elhelyezkedés szempontjából leginkább akadályt jelentő jellemző alapján határoztuk meg, hogy melyik célcsoportba is kerüljön az álláskereső.

Az országos projekt egyik célja az volt, hogy a területfejlesztési szempontból leghátrányosabb helyzetű kistérségekben élők is esélyt kapjanak az uniós támogatások segítségével az elsődleges munkaerő-piacra történő be-, illetve visszakérésre. Ezért a megyei megvalósítás során fokozott figyelmet fordítottunk arra, hogy a leghátrányosabb helyzetű kistérségek álláskeresői is minél

nagyobb arányban kerüljenek be a TÁMOP 1.1.2 programba. Ennek eredményeként a programrésztvevők felét tették ki az ezeken a településeken élők.

Szintén a program fontos célja volt az esélyegyenlőség biztosítása. Ennek számszerűsíthető teljesülése érdekében már a tervezés során vállaltuk tettünk a női és a magukat roma nemzetiségűnek valló résztvevők arányára. Célul tűztük ki, hogy a bevontak 45%-a nő, 20%-a pedig roma származású lesz. A roma munkanélküliek felkutatására, megszólítására és később a programban tartás érdekében két roma mentor-asszisztentst alkalmaztunk, továbbá együttműködtünk három roma szervezettel is. Mindezek eredményeként a roma nemzetiségűek részvételi aránya meghaladta a 20%-ot (4 407 fő, 20,12%). A nők helyzetének javítása érdekében több kifejezetten női képzést indítottunk (pl. szociális gondozó és ápoló, kisgyermekgondozó és -nevelő). Ezeknek is köszönhetően a bevontak 47%-a (10 323 fő, 47,13%) a nők közül került ki.

3.4.2. Mentori és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások

A programrésztvevők és a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak munkatársai által közösen kialakított egyéni program sikeres megvalósításában fontos szerep jutott a munkaerő-piaci szolgáltatásoknak. Alapvető elvárásként fogalmazódott meg, hogy minden résztvevő legalább egy szolgáltatásban részesüljön.

Az ábrából is látható, hogy a legnagyobb igény a reintegrációt és az elhelyezkedést elősegítő szolgáltatások iránt mutatkozott. Sajnos a mentori segítségnyújtás teljes projektidőszakban való biztosítására nem volt módunk a közbeszerzési eljárás elhúzódása miatt, így a résztvevők csak 2014. január 1 - 2015. április 30. közötti időszakban tudták igénybe venni.

Az egyéni szükségletek felmérése alapján a résztvevők közel harmada kettő vagy több szolgáltatásban is részesült.

3.4.3. Képzés, átképzés

A TÁMOP 1.1.2 program megyei megvalósítása során a bevontak személyes igényeihez, illetve a munkaerő-piaci szükségletekhez igazodva összesen 765 képzést indítottunk 11 048 fő részvételével. Ezáltal a programrésztvevők több mint felének nyílt lehetőség arra, hogy új szakmát, képzettséget szerezzen.

Jelentősebb munkáltatói igényre épülő képzések

- Egységes Segélyhívó Rendszer (ESR) miskolci központjának kialakításához szükséges szakképzett munkavállalói kör biztosítására 9 uniós forrásból finanszírozott képzés indult el **256 álláskereső** részvételével.
- Vodafone Magyarország Zrt. Miskolcon végrehajtott bővítéséhez 21 képzésben **278 fő** vett részt.
- Waberer's International Nyrt. munkaerő-igénye alapján a nemzetközi fuvarozás területén szükséges gépjármű-vezetői tanfolyamokon **252 fő** vett részt
- Győr és vonzáskörzetében működő fémipari cégek munkaerő-igényére egy CNC-forgácsoló és egy korszerű géplakatos ismeretek innovációja képzés indult **26 fő** részvételével.

A felmerülő igények alapján az alacsony iskolai végzettségűek, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőök célcsoportjainál volt a legmagasabb (55% körüli) a képzésben résztvevők részaránya, míg az 50 éven felüliek és a gyermekgondozásból, hozzátartozó ápolásáról visszatérők esetében pedig a legalacsonyabb (48% alatti) a belépők száma.

A kiadvány készítésekor már valamennyi képzésünk befejeződött,

azonban azok eredményei még teljes körűen nem ismertek, illetve a pótvizsgák egy része is folyamatban van. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban elmondható, hogy a záróvizsgára bocsátottak több mint 90%-a vizsgázott sikeresen és szerzett piacképes szakmát, vagy szakképesítést.

A program 2011-2015 közötti időszakában a legnagyobb létszámmal indított szakirányok a következők voltak: volfémelektródás védőgázos ívhegesztő, szociális gondozó és ápoló, targoncavezető, CNC forgácsoló, óvodai dajka, call center operátor, ESR Segélyhívó operátor, idegen nyelv, 7-8. osztályos felzárkóztató, szakács, élelmiszer- és vegyi áru eladó, pénzügyi-számviteli ügyintéző.

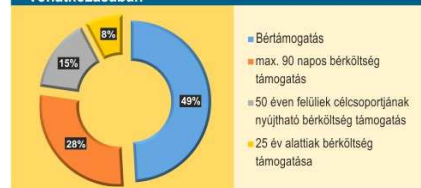
Természetesen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság által évente meghatározott hiányszakmákban is képeztünk új szakembereket (pl. gépi forgácsoló, ipari gépész, épület- és szerkezetlakatos, villanyszerelő, kőműves és hidegburkoló).

3.4.4. Támogatott foglalkoztatás

A hátrányos helyzetű álláskeresőknak nyílt munkaerő-piacra történő eredményes be/visszajuttatásának egyik fontos eszköze a foglalkoztatást elősegítő támogatások köre.

A program nyújtotta segítő szolgáltatások és támogatások eredményeként a bevontak 67%-a tudott elhelyezkedni az elsődleges munkaerő-piacon. Közülük több mint 12 000 fő esetében a TÁMOP 1.1.2 program támogatásai (bér-/bérköltség, vállalkozóvá válási, lakhatási támogatás) segítségével jött létre a munkaviszony, több mint 2 000 fő esetében pedig a képzést követően támogatás nélküli elhelyezkedésre került sor.

Az egyes támogatott foglalkoztatások a bevontak vonatkozásában

A TÁMOP 1.1.2 projekt által biztosított **bér- és bérköltség támogatásokat** több mint 5 000 munkáltató vette igénybe, a programba bevontak közel 60%-ának biztosítva így a munkatapasztalat vagy munkagyakorlat megszerzését. A foglalkoztatói igények alapján a járási hivatalok foglalkoztatási osztályai közel 13 000 esetben állapították meg ezeket a fajta támogatásokat.

A megítélt támogatott foglalkoztatások mintegy felében a **bértámogatást** vették igénybe a munkáltatók. Ebből több mint 1 500 esetben a 90 napos bérköltség támogatással kombinálva került sor a foglalkoztatásra.

A munkatapasztalat-szerzést, a munkakipróbálást szolgáló, legfeljebb **90 napra adható bérköltség támogatásban** több mint 3 600 bevont részesült. A célcsoportok közül a legtöbb esetben a fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek után vették igénybe a munkáltatók.

Speciálisan az **50 éven felüliek** célcsoportjába bevontak foglalkoztatására kialakított **komplex bérköltség támogatásra** közel 2 000 esetben került sor. A **pályakezdő fiatalok foglalkoztatását szolgáló bérköltség** támogatás 1 000 fő elhelyezkedését segítette elő.

A lakóhelytől távoli munkaviszony létrejötté érdekében közel 400 mobilis álláskeresőnek nyújtottunk **lakhatási támogatást**, és megközelítőleg 600 fő esetben pedig vállalkozás indításának kezdeti nehézségeinek csökkentésére biztosítottunk **önfoglalkoztatási támogatást**.

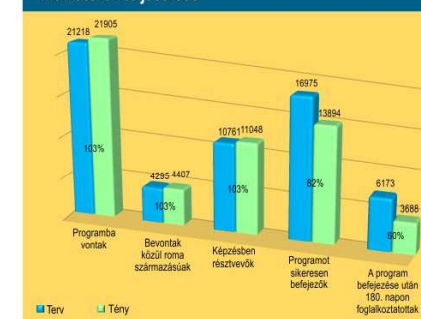

3.4.5. Monitoring mutatók teljesülése

A projekt eredményeinek számszerűsíthető kimutatására központi indikátor mutatók kerültek meghatározásra, melyekre a megyék a tervezés során saját vállalásokat tettek.

A TÁMOP 1.1.2 program 2015. évi meghosszabbításakor az alábbi diagramon feltüntetett célértékeket határoztuk meg. A kiadvány készítésekor rendelkezésre álló 2015. szeptember végi adatok alapján a programba vontak, az abból roma származásúak és a képzésben résztvevők tekintetében a vállalásokat túlteljesítettük. Ezeknek az indikátoroknak az értéke már végleges. Azonban a programot sikeresen befejezők és a 180. napon foglalkoztatottak mérőszáma még emelkedni fog, hiszen a bevontak harmadának az egyéni programja még nem lett lezárva, illetve az utolsó hatásvizsgálatok csak 2016. április végén fognak befejeződni.

Indikátorok teljesülése

Az eddig befejeződött egyéni programok eredményeinek értékelése (lezártak 88%-a sikeresen teljesült), továbbá az elvégzett hatásvizsgálatok (lefolytatott vizsgálatok fele zárult foglalkoztatással) alapján a két utóbbi mutatószám teljesülése is előre prognosztizálható.

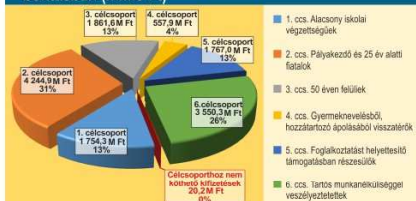
3.4.6. A projekt pénzügyi eredményei

A TÁMOP 1.1.2 program indulásakor a megyei projekt keret 11 522 millió Ft volt, amely a projektidőszakban további 3 775 millió Ft-tal emelkedett, így mindösszesen 15 297 millió Ft-tal gazdálkodhattunk. A rendelkezésre álló forrás 91%-át a bevontak támogatására, 9%-át pedig a program végrehajtásával kapcsolatosan felmerülő működési költség fedezésére kívántuk felhasználni.

A rendelkezésünkre álló keretösszeget a lehetőségeinkhez képest igyekeztünk maximálisan felhasználni.

A projekt megvalósítása során 2015. szeptember 30-ig 13 756 millió Ft-ot fizettünk ki támogatásokra, melyeknek közel harmadát a fiatalok, több mint negyedét pedig a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek célcsoportjának támogatásai tették ki.

2015.09.30-ig kifizetett támogatások célcsoportjainak bontásban (millió Ft)

A 2015. szeptemberi állapot szerint 15 176 millió Ft kifizetést prognosztizálunk, mely a projektkeret 99 %-os mértékű felhasználást fogja eredményezni.

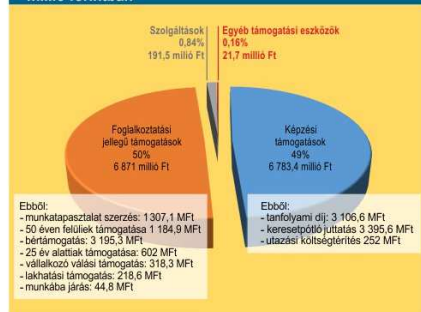

Az egyes támogatási elemek vonatkozásában közel azonos mértékben került felhasználásra a képzési illetőleg a foglalkoztatási jellegű támogatás.

A képzési támogatások esetében a legnagyobb forrásigénnyel a tanfolyam ideje alatt biztosított keresetpótló juttatás bírt.

Az elhelyezkedést elősegítő támogatások esetében a munkáltatók a bértámogatást vették igénybe a leggyakrabban, ezért ehhez kapcsolódik a legmagasabb keretfelhasználás.

Várható felhasználás támogatás típusonként millió forintban

A TÁMOP 1.1.2 program megvalósítására kapott forrásokat a megye munkaerő-piaci lehetőségeit figyelembe véve a lehető leghatékonyabban használtuk fel. Átlagosan több mint 633 ezer Ft-ot fordítottunk egy-egy programrésztvevőre.

4. Zárás

A TÁMOP 1.1.2 program az országos célokhoz és a helyi munkaerő-piaci igényekhez, lehetőségekhez igazodva hozzájárult a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében élő álláskeresőek képzettségi szintjének emelkedéséhez, az elhelyezkedést elősegítő munkatapasztalat és munkagyakorlat megszerzéséhez, új vállalkozások indításához, a foglalkoztatási szint emelkedéséhez, hosszabb távon pedig a nyílt munkaerő-piacra való bekerüléshez.

A programrésztvevők számára olyan személyre szabott szolgáltatásokat nyújtottunk, amelyek eredményeként növekedett a motiváltságuk, javult az önérvényesítő és a konfliktuskezelő képességük, továbbá hatékony álláskeresői ismeretekre tettek szert.

A szolgáltatások, a képzés és a támogatott foglalkoztatás révén nemcsak az egyén élethelyzetének javítását értük el, hanem családjának és környezetének való példamutatással hozzájárultunk ahhoz, hogy tudatosodjon a tenni akarás sorsuk jobbrafordulása, a biztos megélhetés érdekében.

A programtervben vállalt konkrét célok már a program során teljesültek:

- A szakképesítéssel nem rendelkezők részére a munkaerő-piacon keresett szakma megszerzésének biztosítása, és az új ismeretek gyakorlatban történő elmélyítésének elősegítése a foglalkoztatásuk támogatásával.
- Az elavult, a munkaerő-piacon értékteljesített szakképesítéssel rendelkezők újbóli munkához jutási esélyeinek javítása, új piacképes szakképesítés elsajátításával, vagy a meglévő szakismeretek felújításával.
- A pályakezdő fiatalokkal, az idősebb munkavállalói korosztállyal, valamint a roma származásúakkal szemben fennálló munkáltatói előítéletek oldása érdekében, a munkakipróbálást is célzó bér- és bérköltség támogatások nyújtása.
- A munkaerő-piacról kizorult, vagy oda be sem lépő inaktívak megszólításával és programba vonásával azok reintegrációjának elősegítése.
- A leghátrányosabb helyzetű kistérségekben élők elhelyezkedési esélyeinek növelése személyes igényeikhez igazodó komplex szolgáltatások és támogatások révén.
- A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők minél nagyobb hányadának visszajuttatása az elsődleges munkaerő-piacra.
- A gyermeknevelés vagy hozzátartozó ápolása miatt a munka világától távol lévőek elhelyezkedésének elősegítése egy új szakma megszerzésével, illetve meglévő szakképzettségüknek megfelelő munkalehetőség biztosításával.

A TÁMOP 1.1.2 projekt célcsoportjainak munkaerő-piacra történő visszasegítésére több, a Széchenyi 2020 program keretében megvalósuló Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) fókuszál, melyek megvalósítása során az itt megszerzett tapasztalatokra és kialakított kapcsolatrendszerre építkezünk. A 2015. január 1-től elindult Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló GINOP 5.2.1-14 munkaerő-piaci program célja, hogy a 25 év alatti fiatalok minél rövidebb időt töltsenek a munkanélküliségben és személyre szabott segítséggel visszakerüljenek az oktatásba vagy belépjenek a munka világába. 2015. október 1. és 2018. december 31. között kerül végrehajtásra a GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű projekt, mely a befejeződő TÁMOP 1.1.2 program célcsoportjainak egy részét (alacsony iskolai végzettségűek, 50 éven felüliek, gyermekgondozásból, hozzátartozó ápolásából visszatérők) kiemelten kezeli. A projekt fő célja, egyrészt az álláskereső és inaktív, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában.

Miskolc, 2015. október 15.